

**ONKO
IHMISPIIRROKSISTA
APUA
MASENTUNEIDEN
JA
ITSETUHOISTEN
LASTEN
TUTKIMUKSISSA?**

Heikki Merimaa

Psykologi

**Tays/
lastenpsykiatria**

>>

0

>>

1

>>

2

>>

3

>>

4

>>

Tutkimuksen lähtökohdat

- Juuret Itsetuhoisen lapsen hoitopolku projektissa TAYS (2005-2006)
- Psykologisten menetelmien hyödyntäminen ja kehittäminen itsetuhoisten lasten tutkimuksissa
- Ihmispiirrosten käyttö itsetuhoisten lasten tutkimuksissa

Human Figure Drawing (HFD, Pfeffer & al 1991)

- HFD on yksinkertainen ja helposti hyödynnettävä tutkimusmenetelmä
- Välineet: kaksi A4 kokoista valkoista paperia ja lyijykynä
- Instruktio: Lasta pyydetään piirtämään ensin oman sukupuolen ja sitten vastakkaisen sukupuolen ihmispiirros
- Tulkinnassa arvioidaan löytyykö piirustuksista itsetuhoisuuteen tai masentuneisuuteen viittaavia piirteitä

Graafiset indikaattorit, joita arvioidaan HFD:stä

Muuttuja	Graafinen indikaattori	Kuvaus
A	Kompensoivat defenssit	Täriseva, epätasainen, hyöhenmäinen viiva, paljon eroosiota
B	Ilmpulssi kontrollin ongelmat	Pitkä kaula
C	"Orgaaniset" Indikaattorit	Huono kordinaatio ja symmetria kehonosien välillä
D	"Psykoottiset" indikaattorit	Outo/suhteeton laatu
E	Depressio	Pienet ja tyhjät hahmot
F	Kieltäminen ja projektio	Tyhjät silmät, puuttuvat korvat
G	Dissoitiiviset merkit	Kehon osien yhteensulautumiset
H	Avoin aggressio	Pitkät terävät sormet ja hampaat
K	Eriyiset suisidi riskin indikaattorit	Viiltely jäljet kaulassa, raajoissa ja muualla kehossa

>>

0

>>

1

>>

2

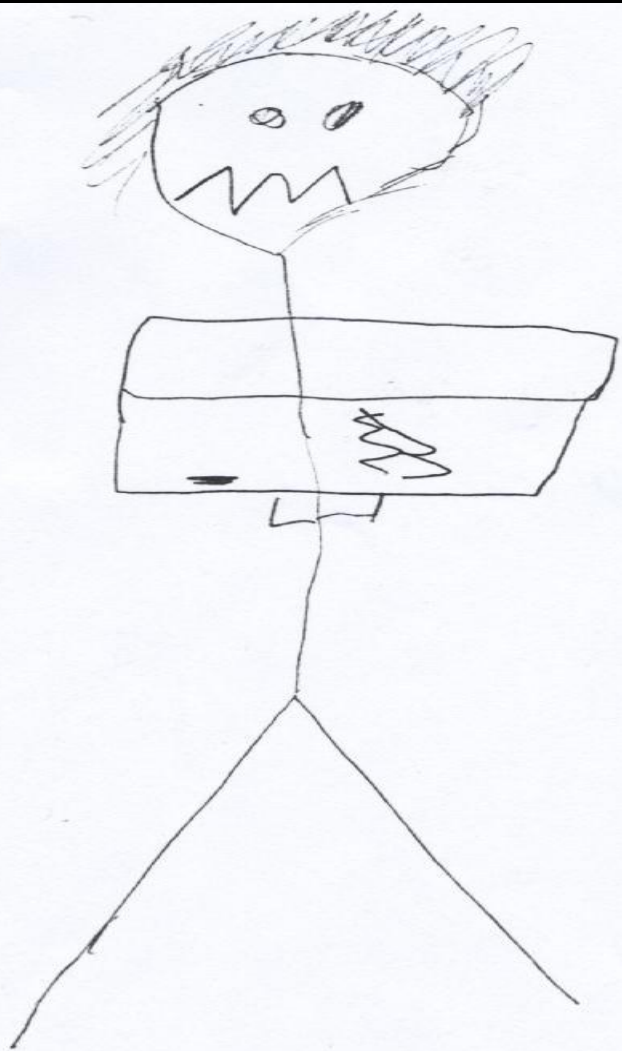
>>

3

>>

4

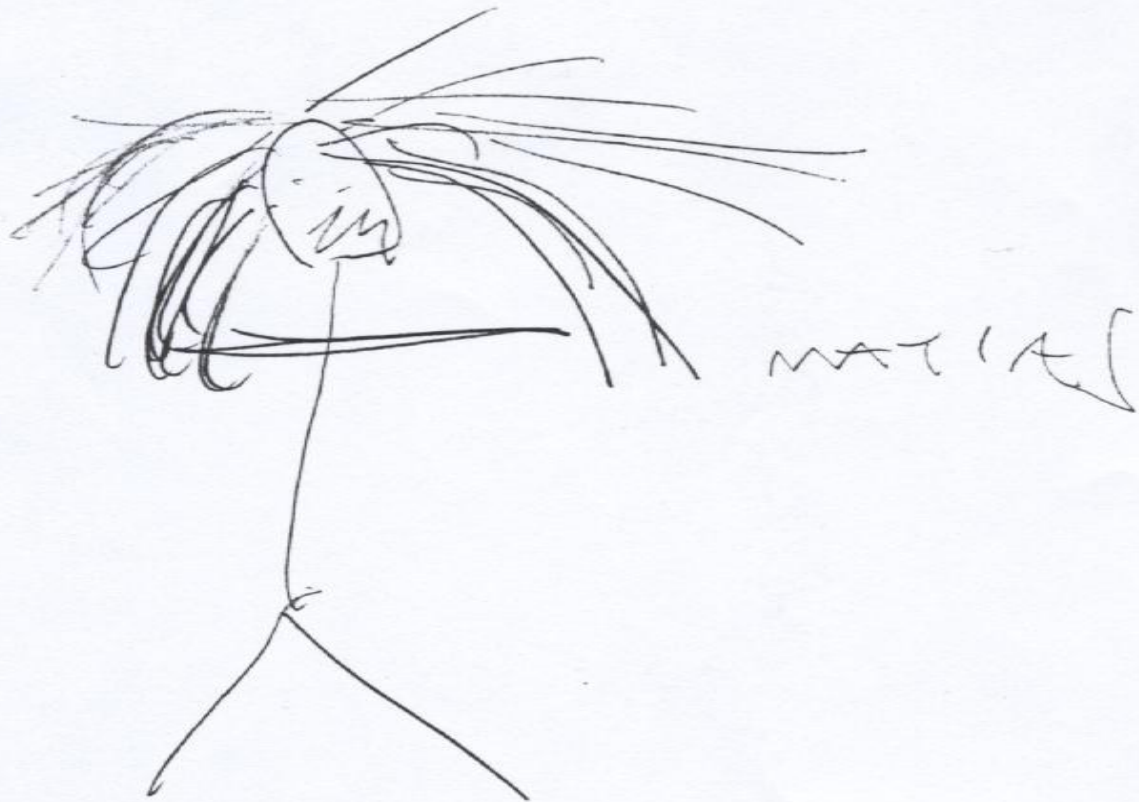
>>



STILL
MAKES

④

13.3.08

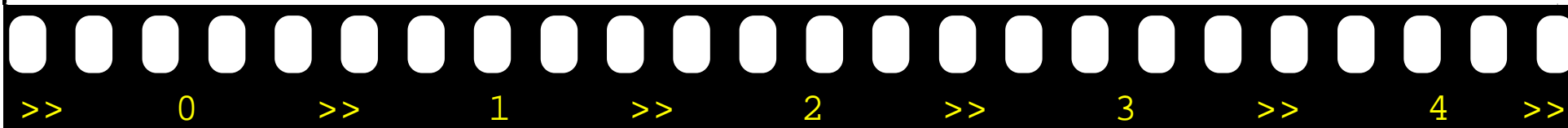


13.308

3)

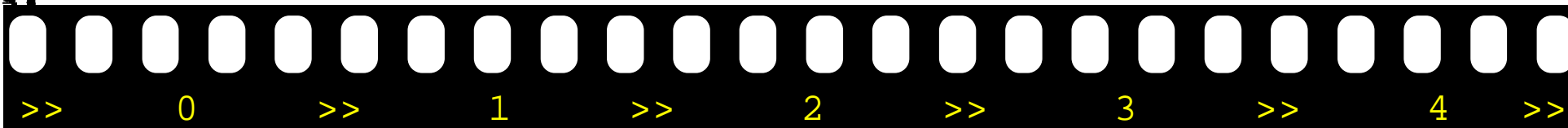


Lapsen nimi:
Heitu:
Tutkimusaika:
Tutkija:





Lapsen nimi:
Hetu:
Tutkimusaika:
Tutkija:



Oman tutkimuksen tarkoitus

- Ensimmäisenä tavoitteena oli selvittää minkälaiset piirteet lasten HFD:ssä voisivat viitata masentuneisuuteen ja/tai itsetuhoisuuteen
- Toisena tavoitteena oli kehittää menetelmä, jolla voitaisiin arvioida pikkulasten masentuneisuutta ja/tai itsetuhoisuutta

Aineisto ja tutkimuksen yleiskuvaus

- Tutkimuksen aineisto koostui lokakuussa 2007 ja toukokuussa 2008 välisenä aikana TAYS lastenpsykiatrian klinikalle otetuista masentuneista ja itsetuhoisuuden vuoksi tutkimuksissa/hoidoissa olleista alle 14v. lapsista.
- Kaikille lapsille esitettiin edellä kuvattu HFD ja piirrustuksista arvioitiin edellä kuvattuja piirteitä ja näitä löydöksiä verrattiin kliinisiin lasten saamiin diagnooseihin.

Tulokset

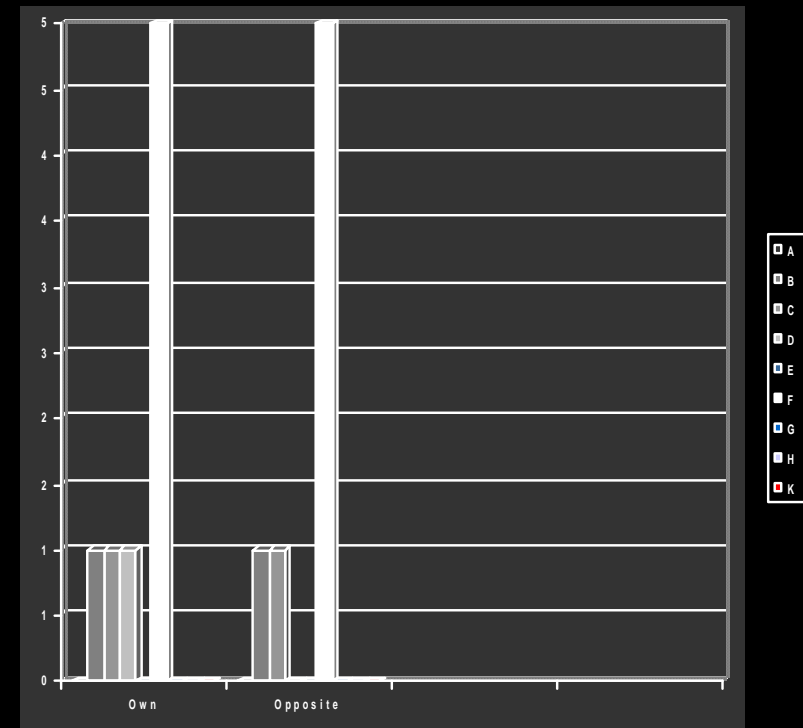
- Tutkimukseen osallistui 25 lasta (16 poikaa ja 12 tyttöä)
- Poikien ikä oli keskimäärin 10.6 (vaihteluväli 6.2-13.8v)
- Tyttöjen ikä oli keskimäärin 11.2 (vaihteluväli 8.3 -13.6v)
- Pojista 66% ja tytöistä 62% oli diagnosoitu masennus.

Lasten diagnoosit

Diagnoosi	Tytöt (n=12)	Pojat (n=16)
Masennus (F32)	50%	69%
Itsetuhoinen (Z72.8)	13%	19%
Ahdistuneisuus (F93.1)	0%	6%
Samanaikainen käytös- ja tunnehäiriö (F92.8)	25%	6%
Traumaattinen stressihäiriö (F43.1)	12%	0%

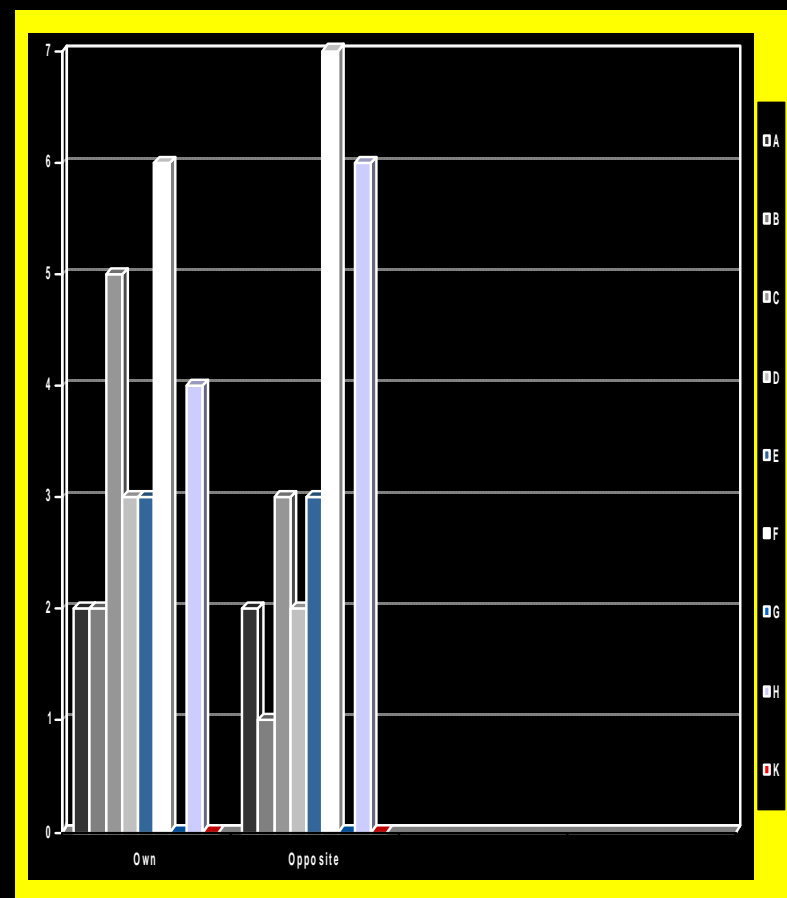
Graaffiset indikaattorit tyttöjen HDF-piirroksissa

- Kieltäminen ja projektio (F) oli yleisin graafinen indikaattori tyttöjen molemmissa HFD piirustuksissa (41.6%)
- Lisäksi piirustuksista oli löydettävissä kolme muuta graafisia indikaattoria: impulssikontrollin ongelmat (B), "orgaaniset" (C) ja "psykoottiset" (D) indikaattorit
 - ei eroja oman ja vastakkaisen sukupuolen piirustuksissa



Graaffiset indikaattorit poikien HDF-piirroksissa

- Kieltäminen ja projektio (F) oli yleisimmin poikien oman sp:n piirroksissa esiintynyt indikaattori
- Avointa aggressiota (H) oli nähtävissä oman sukupuolen piirroksissa 25% tapauksista ja vastakkaisen sukupuolen piirroksista 44% tapauksista
- ”Orgaanisia” indikaattoreita (C) voitiin havaita 31% poikien oman sp:n piirrustuksista, mikä viittaa huonoon kehonosien väliseen assymetriaan
- Vastakkaisen sp:n piirrustuksissa ”Orgaanisia” indikaattoreita (C) esiintyi 19% piirrustuksista



Muut analyysimenetelmät

- Tutkija luokitteli lasten piirustukset myös Zalsmanin & al (2001) esittämällä subjektiivisen arvioinnin menetelmällä
- Tyttöjen diagnoosin ollessa masentuneisuus ja itsetuhoisuus, arvioijan yleinen vaikutelma piirustuksista oli 90% tapauksia sama
- Poikien masentuneiden ja itsetuhoisten poikien kohdalla subjektiivinen arvio piirustuksista oli 99% piirustuksia sama

Päätelmät

- Masentuneisuuden ja itsetuhoisuuden indikaattoreita voitiin havaita lasten piirustuksissa
- Yleisvaikutelma piirustuksista oli sama sekä pojilla että tytöillä
- Poikien piirustuksista esiintyi useampia indikaattoreita kuin tyttöjen piirustuksissa
- Poikien piirustuksissa esiintyi myös enemmän avointa aggressiota
 - Liittyykö tämä poikien avoimempaan oireiluun?
- Tuloksia tulee pitää alustavina pienen otoskoon vuoksi
- Aineistosta puuttuu pienempien lasten piirustukset, joten heidän piirustusten tutkiminen on jatkossa tärkeää
- Tulevaisuudessa arvioidaan piirustuksia myös muiden menetelmien avulla (esim. Puura et al. 2005)

Viitteet

Pfeffer ,CR., Richman, J.(1991) Human Figure Drawings: an auxiliary diagnostic assessment of Childhood Suicidal Potential. *Compr Ment Health Care 1:77-90*

Puura, A., Puura, K., Rorarius, M., Annila, P., Viitanen, H. & Baer, G. (2005) Children´s drawings as a measure of anxiety level: a clinical pilot study. *Pediatric Anesthesia, 15:190-193*

Zalsman, G., Netanel, R., Fischel, T., Freudenstein, O., Landau, E., Orbach, I., Weizman, A., Pfeffer, C., Apter, A. (2000) Human Figure Drawings in the Evaluation of Severe Adolescent Suicidal Behavior. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry. Vol39(8), pp 1024-1031*